

پارتيا تارىخىن ۇيرەنۋ بىدەيلى تۇتۇسۇ <p>ناقى ئىس سەتۋ جاڭا چاغداي اشۇ</p>	

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ئىشلىشى جاڭ رۇيلىن

“كوكونىس جىلجايىنا تۇتاستانين جول سالىنىپ بولدى، ساۋداگەرلەردىڭ جۇڭ اۆتوموبىلدەرى تىكە قاتنىپ، كو-كونىس ساتۋ اناعۇرلم قولايلى بولا ءنۇستى”، - دەدى 9- ايدىڭ 8- كۇنى تۇرپان قالاسى گاۋچاڭ رايونى جاڭا قالا اۋماعى لۇيزۇڭ قىستاعىنىڭ تۇرغىنى رسالات ءمۇتالىپ قۋانىشپەن.

تۇرپان قالاسى “مەن بۇقارا ءۇشىن ناقتى ئىس سىتەيمىن” امالياتتىق قىمىلن قىمىلن پارتيا تارىخىن ۇيرەنۋ تارىبە-سىندەگى ماڭغزدىنىڭ ماڭغزدىسى ورنىد-نا قويۇعا تاباندى بولىپ، نازاردى بۇ-قارانىڭ “شۇمىل، قىين، ۋايىمداعان، ءرازۋ” ماسەللەرىنە شوغرلاندىرىپ، پارتىيالى كادىرلاردى پارتيا تارىخىن زەيىن قويا ۇيرەنۋگە، شىن پەيلىمەن ناقتى ئىس سىتەۋگە تارىبەلەپ، جەتەك-تەپ، كوپ ئتۇرلى شارالار ارقىلى حالققا قىزمەت وتەۋدىنىڭ “ەڭ سوڭغى ئىبر كىي-لومەرتىن” تۇتاستردى.

حالققا قىزمەت وتەۋدىنىڭ تۇغرىن ورناتتى

گاۋچاڭ رايونى گاۋچاڭ جولى ءمالسى گۇڭجيانلۇ الەۋمەتتىڭ اۋماعىندا تۇراتىن جۇ رۇڭخېڭ مەن جۇبايى ەكەۋى الەۋمەتتىىڭ اۋماقتاعى ەرىكتىسلەردىڭ قىزمەت وتەۋىن اۋىنعا العاندا: “ئىز ەرلى - زايىپتى ەكەۋىمىز عانا تۇرامىز، قىزمەت وتەۋ اترەتى ۇنەمى ۇيىمىزگە كەلىپ كومەكتەسىپ تۇرادى”، - دەپ اۋىن جاپياي القاى جونەلدى.

جۇ رۇڭخېڭ ەرلى - زايىپتىتلارعا قارايلاسىپ جۇرگەن “قارت انا” ەرىكتىلەر قىزمەت وتەۋ اترەتىنىڭ 100دەن استام مۇشەسى بار، ءار جىلى 10 مىڭنان استام جاقسى ئىس، ناقتى ئىس سىتەيدى.

(باسى 1- بەتتە)

“نان مادەنيەتى باقشاسى ’ناندى’ سەرىپلىس ءتۇيىنى ەتىپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزدىكىسىز ۇزارتىپ، نان كاسىد-بى سالاسىن ساياحات، ءدامدى تاعام سياقتى سالالارعا ۇزارتىپ، دارالققا يە ’قاشقار تانىسقىسىن’ قىالىپتاستىرىپ، قاشقار قالاسىنداى تاعى ئىبر ساياحات جەر بەلگىسىنە اينالدى”. قاشقار قالاسى نان مادەنيەت باقشاسىنىڭ جاۋاپتىسى لۈي يۋانخۇڭ بىلاي دەدى: كاسىپ سا-لاسىنىڭ توعىسىپالى دامۋىن جەبەۋ ءۇشىن، قاشقار قالاسى نان مادەنيەتى باقشاسى “نان جابۇ + ساياحات + ەرەكشە سالەمدەمە + ەلەكتىروندىق ساۋدا” سىندى كوپ نەگىزدى شارۋاشىد-لىق ۇلگىسى بويىنشا، قاشقاردىڭ ءدامدى تاعام مادەنيەتىن جالعاستىرىپ، ەرەكشە ماركا جاراتىپ، ارتىق ەڭبەككۇششەردىڭ جۇمىستانلۇن شەشۇدى نىسانا ەتىپ، قاش-قاردىڭ ەرەكشە كاسىپ سالاسىنىڭ دارەجە-سىن جوعارىلاتىپ، دامۋىن ىلگەرىلەتتى.

قازىر قاشقار ايماعى نان كاسىپ سالاسى باقشاسىنان 13ن قۇردى، نان كاسىپ سالاسى كولەمدەنە، بازارلانا، ازىق - تۇلىكتەنە دامىپ، جاڭغاق، بادام، كۇنجۇت سياقتى ئتۇرلى اۋىل شارۋاشلىعى قوسمىشا ونىمەدرنە قانىستى كاسىپ سالا-سىنىڭ توعىسپىالى دامۇىنا اناعۇرلم جەتە-لەپ، جۇمىستانلۇمەن قامتۇ كولەمىن كە-گەيتتى.

نان كاسىپ سالاسىن دامىتۇ بارىسىندا

شىنجياڭ كاسىپ سالاسىن توعىستىرۇعا ءمان بەرىپ، نان كاسىپ سالاسىنىڭ دامۇ قوزعاۋشى قۋانتىن قاۋلانتتى.

نان جالاڭ ءدامستۇرلى ءدامدى تاعام-نان ونەر كاسىپپەن، ساياحاتپەن، مادەنيەت-

”مەن بۇقارا ءۇشىن ناقتى ئىس

سىتەيمىن” امالياتتىق قىمىلىنا ۇشتاستىرا وتىرىپ، تۇرپان قالاسىنداى ءارقايىسى نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمدارى قىستاق (الەۋمەتتىك اۋماق) پارتيا ۇيىمدارى شەبىن، پارتيا مۇشەلەرىنە، بۇقاراعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعىن، جاڭا ءداۋىر وركەنيەتىن امالياتتا ايگىلەۋ ورتالىعىن تايانىشى ەتىپ، پارتيا مۇشەلەرىنىڭ لەي فىڭنان ۇيرەنىىپ، ەرىكتى قىزمەت وتەۋىن تۇزمىدەندىرۋدى زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، پارتيا ۇيىمى وزەك، پارتيا مۇشەلەرى تىرەك بولعان، بۇكىل قوعام ورتاق ات سالسىقان ەرىكتى قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن بەلسەنە قىۇرىپ، 2100دەن استام پارتيا مۇشەسى ەرىكتى قىزمەت وتەيتىن اتىرەتتى قۇرىپ، جىىنى 9200 مايدان - رەتتەن استام سۇيىسپەنىشلىكپەن شارۋالارعا كومەكتەسۇ، جۇرەكتى تەبىرەنتەتىن حالققا تىپىدىلىك جاساۋ ەرىكتى قىزمەت وتەۋ قىمىلدارىن ورسىتەتتى.

پارتيا مۇشەلەرىنىڭ ۇلگى كورسەتۋىن، باستاماشلىدىق ەتۋىن كۇشەيتتى
”الەۋمەتتىك اۋماقتاعى پارتيا مۇشەلەرى ئىزدى باىستاپ شاعىن اۋماقتاعى جايباۋلار جولىن جوندىپ، تۇرمىستىق قوقىر - قوقىستقاردى تازالادى، ورتا كورىكتىنەۋمەن بىرگە، سۇيىسپەنىشلىك نە كۇشەيدى”، - دەدى 9- ايدىڭ 8- كۇنى توقسۇن اۋدانى توقسۇن قالاشىعى جىيچۇان الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ تۇرغىنى لي جۇيجياڭ.

يىپىل توقسۇن اۋدانىىندا 3076 قىزمەتتەگى پارتيا مۇشەسى الەۋمەتتىك اۋماققا بارىپ تىزىمدەلەپ، 3389 نۇسقا قىزمەت مىندەتىن تاپسىرىپ الدى؛ 2091 قىزمەتتەگى پارتيا مۇشەسى مەكەمە - ورنىداردىڭ “ۇعسۇ، تىپىدىلىك جاساۋ، توعىستىرئۇ”بويىنشا قىستاقنا (الەۋمەتتىك اۋماقتا) تۇراتىن قىزمەت اتىرەتىنە بارىپ

سۈنىمەن بىرگە، اۋىل -

قىستاقتارداعى دارەتجانانى وزگەرتئۇ قۇرىلىسى تەبىنى ۇزدىكىسىز ارتتى. يىپىل تۇرپان قالاسى 650 اۋىل - قىستاق دارەتجاناسىن وزگەرتئۇدى جوسپارلاپ، بۇزىلغان دارەتجانانى وزگەرتئۇدى تەڭ قادامدا جۇرگىزدى، قازىر 18 مىڭ اۋىل - قىستاق تۇرغىنىنىڭ دارەتجاناسىن تەكسەرىپ، 1291 بۇزىلغان دارەتجانانى

پەن ءوزارا ۇشتاسىپ، كوپ نەگىزدەنە دامىعان جەرگىلىكتى ەرەكشە باسىمدى بار كاسىپ سالاسىنا اينالىپ، ءداستۇرلى قولونەر مەن وسى زامانىعى كاسىپ سالاسى تەخنىكاسىنىڭ تەرەڭدەي توعىس-ۇىن جۇزەگە اسىردى.

10 - ايدىڭ 4 - كۇنى ءۇرىمجى قالاسى نان مادەنيەت كاسىپ سالاسى باقشاسىىنداى (2 - مەرزىمدىك) 1200 مەتر ۇزىندىقتاعى “□” ءاربىى فورما-سىنداى ەكسكۇرسىيالاۋ ارناسىنىڭ ىشىد-دە قامىر يىلەۋ، قامىردى تىندىرئۇ، نان جاساۋ، نان جابۇ سياقتى نان سالئۇدىڭ جالپى بارىسىن قالىدىرماي كورىپ شىقتىق. يىپىل ءۇرىمجى قالاسى نان ما-دەنيەت كاسىپ سالاسى باقشاسىنىڭ دا-رەجەسىن جوعارىلاتىپ جاڭجالاۋ جۇرگە-زىپ، 30 مىللىيون يۋاننان استام قارجى قوسىپ، نان مادەنيەتى مۇراجايى، نەگىز-گى ەكىسكۇرسىيالاۋ ارناسى، “نان + سەنزئۇ اۋماعى، ساياحاتشىلارعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعى سياقتى 12 ءوڭىردى ساپا-لىلاندىرىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتىپ، كورنىسى سەزىمەن، ساتى سەزىمەن، بويلاۋ سەزىمەن جانە قىزىعارلىق سەزد-مىن ارتتىرىپ، شىنجياڭ مادەنيەت فاكىتو-رىن اناعۇرلىم توعىستىردى.

نان كاسىپ سالاسى باقشاسى كاسىپ كۇيىن اناعۇرلم ونان ارى بايتئۇ ءۇشىن، بۇراتالا قالاسى جەرگىلىكتى اي-گىلى ءونىم سايچۇ سۇقى سۇ بالىعى، تىپانايلى شياڭنيۇ سىير ەتى قاتىرماسى، جىڭ الاقاتى سياقتىلاردى نان كاسىپ سالاسى باقشا كورنىسى وڭىرىنە ەنگە-زىپ، كاسىپ سالاسى باقشاسىنىڭ كاسىپ كۇيىن بايتىپ، ساياحات فۇنكتىسياسىن كەمەلدەندىردى.

تۇرپان قالاسى:

خالققا قىزمەت وتەۋدىڭ ”ەڭ سوڭغى ئىبر كىلومەرتىن” تۇتاستىردى

تىزىمدەلەپ، 2099 قىزمەت مىندەتىن تاپسىرىپ الدى.

تۇرپان قالاسىنداى كالىڭ پارتىيالى كادىرلار بۇقارانىڭ ”شۇمىل، قىيىن، ۋايىمداعان، ءرازۋ” ماسەللەرىن ىشكەرىلەي ۇعسىىپ، بۇقارا اڭسى ەتكەن ”ماسەلە ءتىزىمىن” مىندەت وتەۋ تىزىمىنە” اينالدىرىپ، ”بۇقارانىڭ ىزدەپ كەلۋىن كۇتئۇدەن” ”ويىنە بارىپ قىزمەت وتەۋگە” اينالدىرىپ، جاقسى سىتەىردى، ناقتى سىتەىردى سىتەۋدە بۇقارانىڭ كوڭلىنىنەن شىقتى.

توقسۇن اۋدانى عوبلوبيى اۋىلى قارابۇلاق قىستاعىنداى فۇۋانجيا ءتۇرلى بۇيىمدار ساۋدا دۇكەنىنىڭ قاسىنا ئىبر سۇ ئىشۇ جابدىعى ورناتىلغان، مۇنى قىستاقتاى ساقا پارتيا مۇشەسى وسىمان ءومار ۇز اقشاسىمەن ساتىپ لىپ ورناتقان.

”ساقا پارتيا مۇشەسى بولغان مەن

ئىس جۇزىندىك ارەكەتىم ارقىلى

توڭىرەگىمدەگى بۇقارانىڭ قىيىنشىلىعىن

شەشۇم كەرەك”، - دەدى وسىمان.

خالق ءۇشىن سىتەلگەن 15 ناقى ئىس تىياناقتانىپ، ونىمدىلىك كورسەتتى

وسى 2 جىلدا گاۋچاڭ رايونى لۇييۇان شاعىن اۋماعىنىڭ تامەدارى اكنالىپ جاڭگاردى، جىولدارى كەڭەيتىلدى، اۆتوموبىلدەردى توقتاتئۇ ورنىدارى جاسالدى، تۇرغىن سىدىق كەرىم بىلاي دەدى: ”قازىر شاعىن اۋماقتىڭ ورتاسى جاقساردى، قىمىل ورنىدارى دا كوبەيدى، تۇرمىسىمىز جايلى بولدى”.

سۈنىمەن بىرگە، اۋىل -

قىستاقتارداعى دارەتجانانى وزگەرتئۇ قۇرىلىسى تەبىنى ۇزدىكىسىز ارتتى. يىپىل تۇرپان قالاسى 650 اۋىل - قىستاق دارەتجاناسىن وزگەرتئۇدى جوسپارلاپ، بۇزىلغان دارەتجانانى وزگەرتئۇدى تەڭ قادامدا جۇرگىزدى، قازىر 18 مىڭ اۋىل - قىستاق تۇرغىنىنىڭ دارەتجاناسىن تەكسەرىپ، 1291 بۇزىلغان دارەتجانانى

ئىبر - بىرلەي انىقتاپ، 948 دارەتجانانى تەكسەرىپ وزگەرتتى.

تۇرپان قالاسى تاعى دا ”پوچتا -

جەدەل جولداما سەلبەستىگى، تەز - تەز جولداۋ سەلبەستىگى” فورماسىن بەلسەنە قاراستىرىپ، 9 ءمالى (الەۋمەتتىك اۋماق) قالا جەدەل جولداما سوڭغى توراپ تىۋىنىنىنە 9ىن قىۇرىپ، تۇتاس قالاداعى 168 قۇرىلمىدىق قىستاق اراسىنىدا، 121 قىستاققا جەدەل جولىداما قىزمەت وتەۋىن تۇتاستىردى؛ تۇناس قالا بويىنشا

يىتتەنەت جەلىسىندە ئىبر تۇلعالانغان اكمىشلىك قىزمەت وتەۋ تۇغىرى قۇرىلىىپ، قازىر 71 مىڭ 160 اكمىشلىك قىزمەت وتەۋ ءسىن، 15 مىڭ 383 الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ ءسىن ءىتىردى؛ ”ئىبر قىستاقنا (الەۋمەتتىك اۋماق) ئىبر زاڭ اقىلىشى بولئۇ” قىزمەت مەخانىزىمى نەگىزىنەن ورنادى، 2 دە 3 قىستاقنا (الەۋمەتتىك اۋماق) ئىبر ادۆوكات نەمەسە نەگىزگى ساتى زاڭدىق قىزمەت وتەۋ قىزمەتكەرى سەپتەلدى. قالا مەن اۋىلدىڭ قونىس ورتاسىن رەتتەۋ، جونگە سالئۇ ارەكەتى ۇزدىكىسىز ورسىتەتلىپ، ءارقايىسى اكمىشلىك قىستاقنىڭ اۋىل - قىستاق تۇرمىستىق قوقىر - قوقىسىن ئىبر جاقىتى ەتئۇدى قامتۇ مولشىرى %100كە جەتتى...

پارتيا تارىخىن ۇيرەنئۇ تارىبەسى ورسىتەتلىگەننەن بەرى، تۇرپان قالاسى نىساندىنرئۇ بويىنشا ءتىزم فورماسى نەگىزىندە باسقارئۇدى اتقارىپ، نىسان ورناتئۇدىڭ، ىلگەرىلەتئۇدىڭ، قاداعالاۋ - تەكسەرئۇدىڭ، قۇزاستىرئۇدىڭ تىۋىق اينالىم جاعدايىن قالىپتاستىردى، خالىق ءۇشىن سىتەلگەن 15 ناقى ئىس بىرتە - بىرتە تىياناقتاندى، ونىمدىلىگىن كورسەتتى. ”مەن خالىق ءۇشىن ناقى ئىس سىتەيمىن” امالياتتىق قىمىلىنىڭ ۇزدىكىسىز ىلگەرىلەۋىنە ىلەسە، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمى، باقت سەزىمى بارعان ساينى كۇشەيدى.

نىپ بولدى. نان كاسىپ سالاسىنىڭ 1 -، 2 -، 3 - كاسىپتەرمەن توعىسا دامۋىن جەبەۋ تەبىنى ۇزدىكىسىز كۇشەيىپ، شىكىزات بازاسى قۇرىلىسى، قالىپ وڭىدەۋ، ازىق - تىۋلىكتى قوراپتاۋ، سونداي - اق مادەني جاسامپازدىق، بولشەك ساتئۇ، تىزىبەكتىك، قومپادا ساقتاۋ، جەنكىزئۇ قىزمەت وتەۋى سياقتى جوعارعى، تومەن بۇنىندارداعى كاسىپ سالاسىنىڭ دامۇىنا دەم بەرىپ، وسى زا-مانىعى اۋىل شارۋاشلىعى، جاببدىق جاساۋ، مادەنيەت، ساياحات، اس - سۇ، ەلەكتىروندىق سىاۋدا، زات اينىلمىى سياقتى 1 -، 2 -، 3 - كاسىپ سالالارد-مەن سايكەسە دامۇ اياق اللىسى ۇزدىكىسىز تەزدەدى. نان كاسىبى سالاسى باقشاس-نىڭ ”نان ونىمدەرىن كورمەگە قويىپ ساتئۇ، اس - سۇ مادەنيەتىن ۇڭىتتەۋ، سا-ياحاتشىلاردىڭ سەيىل - سەرۋەن قۇرىپ سەزىنئۇ، خالىقتىق سالت - سانانى سەزىنئۇ، يىتتەرنەتتە تانىماللاردىڭ بارىپ تىكە تاراتئۇ” سياقتى فۇنكتىسيالارن ۇز-دىكىسىز كەڭەيتىپ، العاشقى ادىمدا ”ونەر كاسىپ + مادەنيەت + ساياحات” سىندى جاڭغالىق اشئۇ، دامۇ ۇلگىسىن قالىپ-تاستىردى.

پولات وشۇر مىنالاردى ئىبلدىر-دى: اۆتونوميالى رايون كاسىپ سالاسى-نىڭ توعىسۇىن تەزدەتىپ، جەر - جەردىڭ ساياحات بايلىغىنا ارقا سۇيەپ، نان + ساياحات سارا جەلىسىن قالىپتاست-ىرىپ، ءتۇيىندى كورنىسى وڭىرلەرىندە نان ءوندىرئۇ، ساتئۇ وىراز دۇكەندەرىن، سەنزئۇ دۇكەندەرىن قۇرىپ، ساياحاتشى-لاردى نان جابۇ قىزىغىن سەنزئۇگە، نان مادەنيەتى مەن ءدامستۇرلى ءدامدى تاعام-دارعا جاناسئۇعا جەتەكتەيدى.

قاھارماندار شەجرەسى

عالىپجان سىراجىدىن:

جاۋىنگەر كۈن ۇزاققا بەل شەشپەيدى

ھى بەلگىلى قوعامدىق ورنىنا سۇيەنىپ، ايقۇلاقتانادى. ولاردى قىلمىسىن مويىند-داتىپ زاڭعا جىعئۇ تەرىگەۋ ارقىلى دەلو شەشئۇدىڭ مۇمكىندىگى جوققا ءتان ەدى.

قىلمىستىق دالەل - سىپاتتى تۇ-راقتاندىرىپ، ”ەكىسبەتكەيلەردىڭ” مەملەكەتتى بولشەكتەئۇدەي قارا نيەت قاسكۇنەمدىگىن اشكەرلەئۇ جانە تال-قاندائۇ ءۇشىن، عالپجان مەن جاۋىند-گەر سەرىكتەىرى 3 اي ۋاقىتپەن 10 نەشە مىڭ كىلومەتر جولدا دامىل تاپپاي ارى - بەرى جورتىپ، تىياشان الابىنداى 10 نەشە ايماق، وبلىس، قالادا 500 نەشە ادامنان جاعداي ۇغە-سىپ، قىرئاز دالەل - سىپات الىپ، دەلونىڭ ءساتتى شەشئۇىنە مىسىم نەگىز قالادى.

مەملەكەت خاۋىپسىزدىگىن قور-عاۋداي قاسيەتتى بورىشتى ارقالاعان عالپجان مەن جاۋىنگەر سەرىكتەرد-نىڭ قىزمەتىن، ناتىجەسىن جانە جاپا - ماشاقتىن كوپ ەل بىلە بەرمەيدى، ولار ۇنىسىزدىك ىشىندە تاپجىلماۋعا، ۇنىسىزدىك ىشىندە جىپاللىقپەن سىتەۋىگە ىدەقاشان كوندىگىپ كەتكەن ەدى.

قىزمەت ءۇشىن، عالپجان ءسوز سالعان 3 قىز دوسىنان ”ايرىلىپ قالادى”، سەبەبى وتە قاراپايىم، قىزدار بۇل جىگىتتى سىنىمىسىز ساناي-دى، كەزدەسۇگە بولەر ۋاقتى ونىد-سىسىز دا از، كوبىنەسە ”ۋادەدىن تايغىش”. عالپجاننىڭ دا بۇعان شارا-سى جوق، ويىتكەنى ونىڭ ۋاقتى وزد-نە ئئان مەمس، ۋادەلى كەزدەسۇدەن بىرنەشە مينيۇت بۇرىن ئىبر بۇيرىقپەن عانا كەتە بارئۇ مۇمكىن.

2014 - جىلى عالپجان اقىرى ءوزىن تۇسىنەتىن، قولدايتىن بويجەت-كەندى تاپتى ءارى سونىمەن باس قۇ-رادى. 2015 - جىلى، ايەلى شىياخاناغا جاتىپ بوساناتىن كەزدە، عالپجان جاۋىنگەر سەرىكتەرمەن بىرگە قاش-قىنىنىڭ ىزىنە ئتۇسىپ قۇغىنداۋدا جۇرگەن بولاتىن. ءار رەت قىزمەت-تەستىرمەن ارا جانئۇياستىداعىلاردى تىلگە العاندا، عالپجان ۇنەمى جاي عانا ەزۇ نارتىپ: ”قوعام خاۋىپسىزد-گى قىزمەتىن تاڭداۋ دەگەن ءسوز قۇربان بەرئۇ، ۇلەس قوسۇدى كور-سەنەدى، ماحاببات، سۇبىسپەنىشلىكتى قازىرشە جۇرەك تۇكىپىرمىز دە عانا ساقтайى الامىز”، - دەيدى.

عالپجاننىڭ قاراۋىنشا، مەملە-كەت خاۋىپسىزدىگىنىڭ قورعاۋشىسى رەتىندە، وتانىنىڭ مۇددەسى ماڭگى ئىبرىنىشى ورنىندا تۇردى. ءسات ساينى ولىمەن بەتپە - بەت كەلىپ، كۇن ساينى ولىسپەيى بەرىسپەيتىن جان تۇرشىگەرلىك كۇرەستە، قىزمەت-تى كاسىپ سانايىتىن سەنىم، مەملەكەت-تىڭ مۇددەسىن ماڭداي الدى ورنىعا قوياتىن جاۋاپكەرشلىك ارقالاۋ رۇحى بولۇ كەرەك.

عالپجان ىلگەرىندى - كەيىندى ئىبر توپ ئىرى دەلولاردى، سالىقاتى دەلولار-دى اشئۇعا قاتناسىپ، زورلىقتى كۇش لاڭ-كەستىك دەلولاردى جورگەنگىدە جويىپ، تۇلئۇدان بۇرىن اياقتاتتى.

جاۋىنگەر كۈن ۇزاققا بەل شەشپەيدى. قازىر شىنجىياڭدا 4 جىلدان استام ۋاقت بويى زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك دەلوسى تۇلمايدى، ءار ۇلت بۇقاراسى تىنىشتىقتىڭ، ورنىت-تىلىقتىڭ، دامئۇدىڭ پايداسىنان تولىق يىگىلكىتەنىپ جاتقان كەزدە، عالپجان مەن جاۋىنگەر سەرىكتەىرى تىتتەي دە بوساڭسىماي، ئجاز - باياغىسىنشا مەم-لەكەت خاۋىپسىزدىگىن قورعاۋدىڭ ەڭ الدىڭغىى شەبىنىدە ەرىلكپەن شايقاس جاساۋدا.

□ انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ

ئىشلىشى ۋاڭ نا، ەرىكتى ئىشلى ۋاڭ حاييىڭ

قىم - قۇت، شىتىرمان دەرەكتى

ئىبر - بىرلەپ سۇىرتپاقتاپ لىپ شىمىپ، وعان تۇجىرىم، تالداۋ جاساپ، ءارىبر كۇماندى جاعدايدى تەكسەرىپ - تەكىنەپ، نازاردى لىسقا جىبەرىپ، وكىشەلي ىزىنە تۇسەتىن؛ لاڭكەستىك شابۇىلدىڭ بىلتەسى نارت-لاردان بۇرىن قامتىپ تورعا ءتۇسىد-ىرىپ، زوببالاڭنىڭ تامىرىنا بالئا شابا-تىن ئىبر قوسىن بار. مەملەكەتتىك تاڭداۋلى پارتيا مۇشەسى، ءۇرىمجى قالالىق قوعام خاۋىپسىزدىگى مەكەمە-سىنىڭ خالىق ساقشىسى عالپجان سىراجىدىن انە سولاردىڭ ئىبرى.

عالپجان سىراجىدىن يىپىل 39 جاستا، 2005 - جىلى 5 - ايدا قىزمەتكە قاتناسقان. 16 جىلدان بەرى ول جانە جاۋىنگەر سەرىكتەىرى زورلىقتى كۇش لاڭكەستەر ارا ولىسپەيى بەرىسپەيتىن قيان - كەسكى بەلدەسۇدى قانشا رەت باستان وتكىزگەندىگى بەلگىسىز.

ئىبر جولعى زورلىقتى كۇش لاڭكەستەردى تۇقتىنداۋ ارەكتىندە، بۇزاقى: ”قۇپارغىش ءدارى بار، كىم كەلسە سول ولەدى!”، - دەپ ايعاي-لايدى، عالپجان مەن جاۋىنگەر سە-رىكتەىرى ەش ءارى - ءسارى بولماس-تان، بەلگىلەنگەن جوبا بويىنشا ءۇنىسىز سايكەسىپ، بۇزاقىنى تەز ارادا باعىندىرىپ، ءساتتى وورالدى.

تاى ئىبر جولى زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك تويىنىڭ قىلىسى نىفور-ماتىياسىن يەلەگەن سوڭ، عالپجان مەن جاۋىنگەر سەرىكتەىرى ۇزدىكىسىز زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك تويىتكە ا-تامانى جاسىرىنغان جەردى تەكسەرىپ شىعادى. ”مەن الدىمەن جۇرەيىن، سوڭمىنان ەرىڭدەر!“ . ارەكەت كە-زىندە عالپجان ئىبرىنىشى بولپ تۇت-تىنداۋ ورنىنا اتىلىپ كىرىپ، جاۋىنگەر سەرىكتەرمەن كۇش بىرىكتىرە تۇتقىند-داۋ ارەكەتىن ورنىدايدى.

ئىبر جىلى خالىق ساقشىلارى تەكسەرئۇ ارقىلى ئىبر قىلمىستىق تويىتىڭ نەشە 10 ادامدى جىناپ، ادام اعىنى شوغىرلى ئىبرقانشا وڭىردە زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك شابۇىل جا-ساۋعا داينىدالىپ جاتقاندىغىنان خابارلى بولادى. شابۇىل جاسالائىن ۋاقت كۇن ساناپ جاقىنداي تۇسەدى، ئىبراق دە-لونىڭ ەڭچەيى - تەڭچەيلى جاعدايى الى تولىق يگەرلىمەگەن ەدى...

ۋاقت مىيۇت - سەكئۇندىتاپ ئوتىپ، قىسىم سالىماى بارعان ساينى ارتا تۇسەدى. ارت جاقتا تەرگەۋ گرۇپپاسى قامال الئۇدان ناتىجەگە جە-تەدى؛ الدىڭغى جاقتا عالپجان مەن جاۋىنگەر سەرىكتەرىنىڭ تىعىز ساي-كەسئۇنىدە، كۇماندىلار بركەس - تىركەس تورعا ئتۇسىپ، قارئۇن تاپ-سىرىپ، دەلو جاعدايى ايقىندالا تۇسە-دى. ەڭ سوڭىندا كولەمدى ادام زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك توپ ءۇزىلدى - كەسىلدى جويىلدى.

عالپجاننىڭ قىزمەتىندە ئىبرىند-شى شەپتە ايتوپلاپ ۇمتىلىپ، ئولمەدى ەلەڭ قۇرلى كورمەيتىن نايزا ۇشىندا-عى سىتەر دە، تەرگەۋ ۇستەلى الدىند-داعى اقىل مەن كۇش بەلدەسەتىن پىيىجىكالىق سىتەر دە بار ەدى.

شىنجىياڭنىڭ بولشەكتەۋىشلىككە قارسى تۇرئۇ كۇرەسىنىڭ ۇزدىكىسىز ىشكەرىلەۋىنە ىلەسە، ئىبر توپ ”ەك-بەتكەيلەر” تارتىپ شىعارىلدى. ەلەۋ-لى ئىبر دەلونى تەكسەرئۇ - قاراۋعا قاتناسئۇ بارىسىندا كۇماندى ادام بۇرىند-